

KÖZLEMÉNY

A háztartási, a nem pénzügyi vállalati és a bankközi kamatlábakról 2008 januárjában

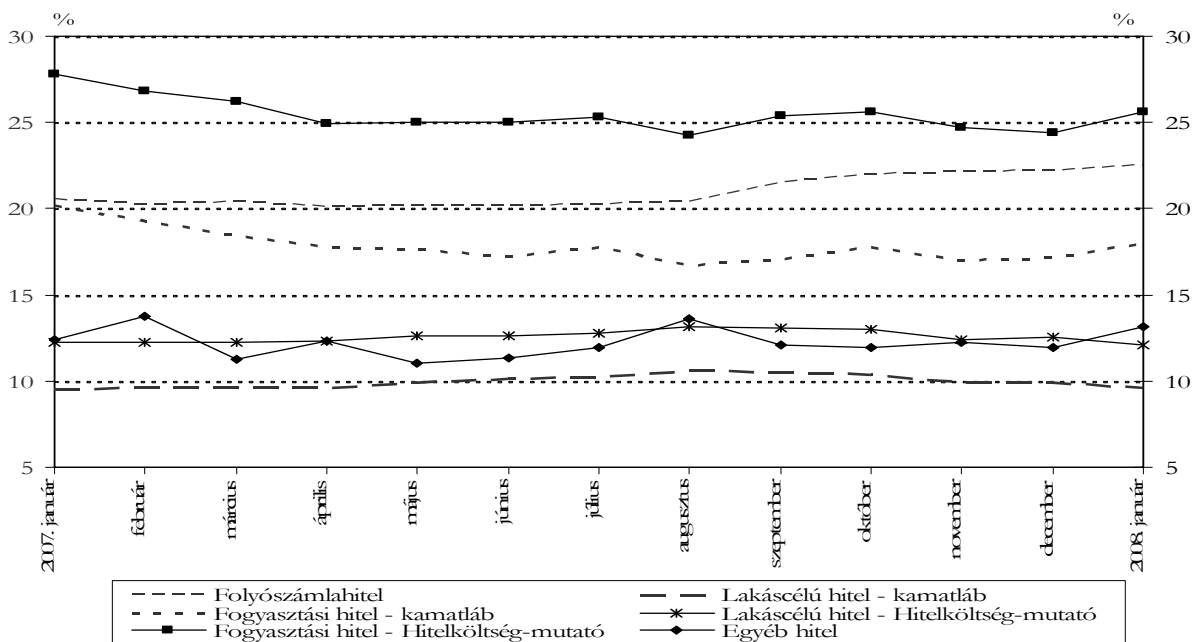
A háztartási szektor forintban denominált folyószámla-, fogyasztási és egyéb hiteleinek átlagos kamatlábai emelkedtek, míg a lakáscélú hitelek kamatlába csökkent. Az egy évnél rövidebb és a két éven túli lejáratú lekötött forintbetétek átlagos kamatlábai csökkentek. A svájci frankban denominált fogyasztási és lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke csökkent.

A nem pénzügyi vállalatok hiteleinek és betéteinek átlagos kamatlábai a forint és az euro denomináció esetében sem változtak jelentősen, kivéve az euróban denominált látra szóló és folyószámlabetéteket, amelyek átlagos kamatlába emelkedett.

1. Háztartások

1.1. A forinthitelek és forintbetétek adatai

1. ábra: A háztartásokkal kötött forinthitel-szerződések havi átlagos kamatlába és hitelköltség-mutatója

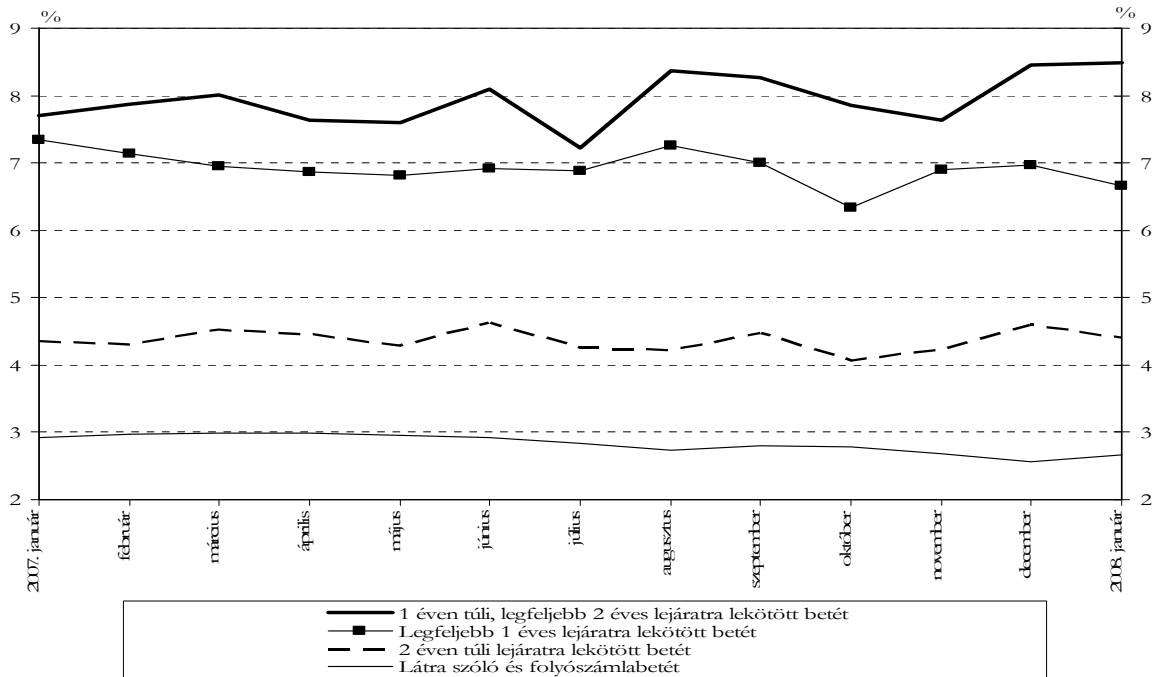

A **háztartási szektor** esetében a folyószámlahitelek átlagos kamatlába 2007. szeptember óta 22% körül mozog, januárban 22,49%-ot tett ki. A fogyasztási hitelek átlagos kamatlába 81 bázisponttal 17,96%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 121 bázisponttal 25,62%-ra növekedett. A lakáscélú hitelek piaci szintű¹ átlagos kamatlába 32 bázisponttal 9,59%-ra, hitelköltség mutatója 47 bázisponttal 12,08%-ra csökkent. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába 120 bázisponttal 13,16%-ra nőtt.

2008. januárban a forintban denominált fogyasztási, lakáscélú és egyéb hitelek esetében is csökkent az új szerződések értéke, legnagyobb mértékű változás az egyéb hitelek esetében volt tapasztalható. A fogyasztási hitelek új szerződéseinek értéke 15,4 milliárd forint, a lakáscélú hiteleké 8,9 milliárd forint, az egyéb hiteleké pedig 4,9 milliárd forint volt.

¹ A közleményben a lakáscélú hitelek piaci szintű kamatlábai és hitelköltség mutatói szerepelnek. A támogatott lakáscélú hitelek esetében a támogatással korrigált kamatlábértéket tartalmazza az átlagos kamatláb és hitelköltség mutató.

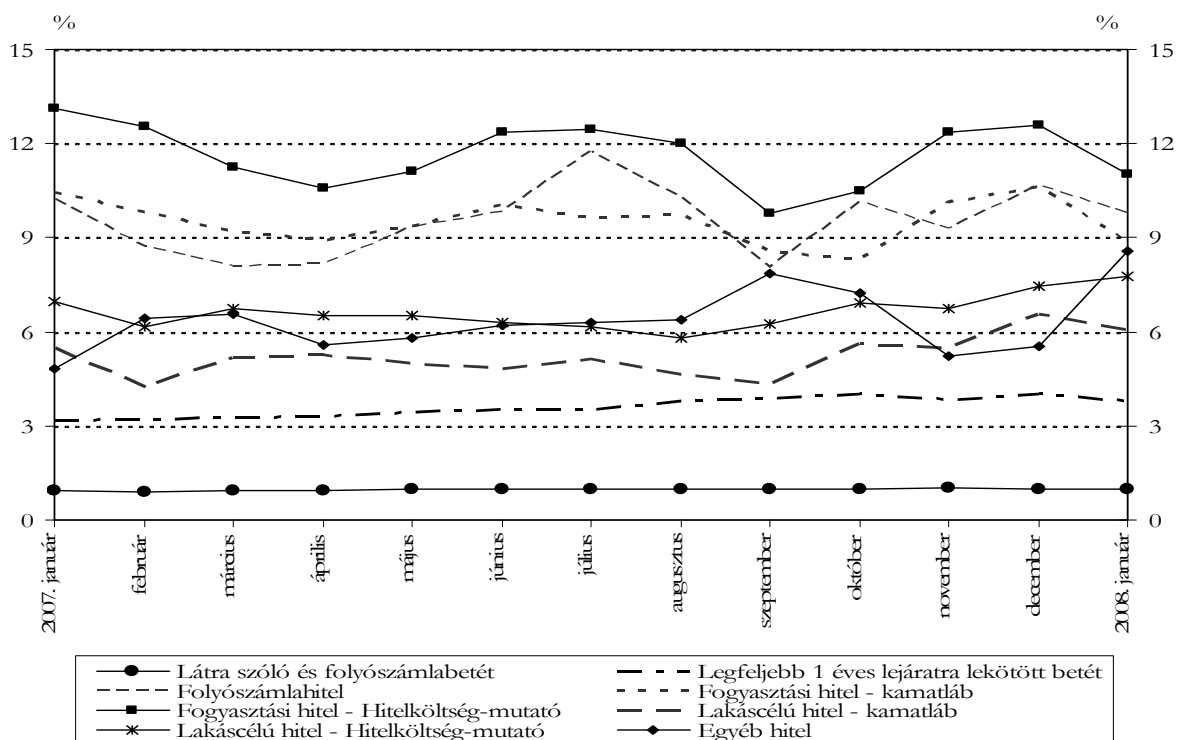
2. ábra: A háztartásokkal kötött forintbetét-szerződések havi átlagos kamatlába

A háztartási szektor látra szóló és folyószámlabetéteinek átlagkamatlába 2,66%-ot tett ki. Az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlába 31 bázisponttal 6,66 százalékra csökkent. Az egy éven túli, legfeljebb 2 éves lejáratú lekötött betétek átlagos kamatlába az előző hónaphoz képest alig változott, 8,49%-ot tett ki, míg a 2 éven túli lejáratú betéteké 20 bázisponttal 4,40%-ra csökkent. Januárban a lekötött betétek új szerződéseinek értéke 827,1 milliárd forintot tett ki.

1.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

3. ábra: A háztartásokkal kötött euro hitelszerződések havi átlagos kamatlába és hitelköltségmutatója és az euro-betétszerződések havi átlagos kamatlába ²

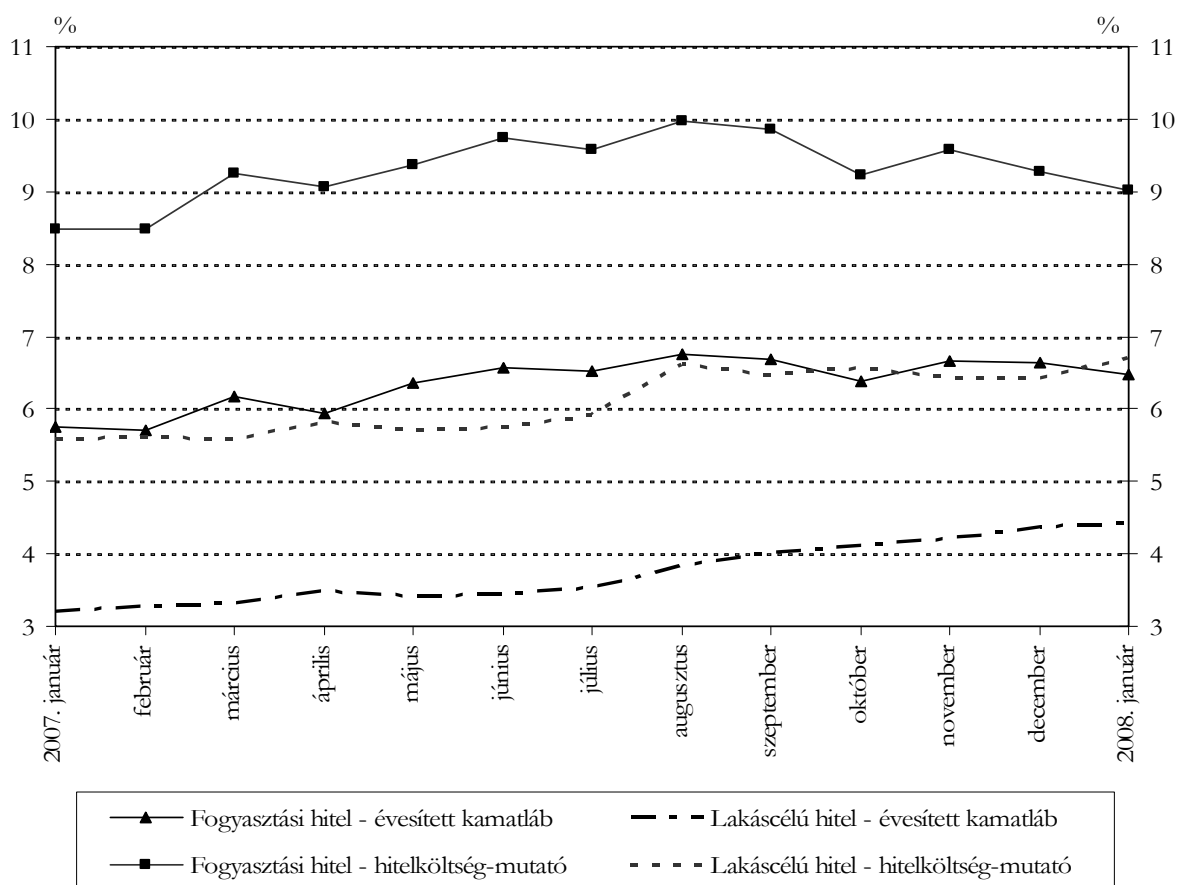
² Az ábra a fogyasztási hitelek, a lakáscélú hitelek és az egyéb hitelek esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek adatait tartalmazza.

Az euróban denominált hitelek³ új szerződéseinek értéke januárban összesen 0,7 milliárd forintot tett ki, amely 1,7 milliárd forinttal alacsonyabb az előző havi értéknél. A folyószámlahitelek átlagos kamatlába 92 bázisponttal 9,76%-ra, a fogyasztási hitelek átlagos kamatlába 178 bázisponttal 8,83%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 155 bázisponttal 11,05%-ra csökkent. A lakáscélú hitelek átlagos kamatlába 49 bázisponttal 6,08 százalékra csökkent, míg átlagos hitelköltség mutatója 31 bázisponttal 7,75 százalékra nőtt. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába a hitelek összetételének megváltozása miatt 303 bázisponttal 8,58%-ra emelkedett.

A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 0,98%-ot, az éven belüli lekötésű eurobetétek átlagos kamatlába pedig 3,80%-ot tett ki. A háztartások éven belüli lekötésű új eurobetét-szerződéseinek értéke 145,0 milliárd forintot tett ki, amely 15 milliárd forinttal volt magasabb az előző havi értéknél.

1.3. A svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek adatai

4. ábra: A háztartásokkal kötött változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába valamint hitelköltség-mutatója⁴

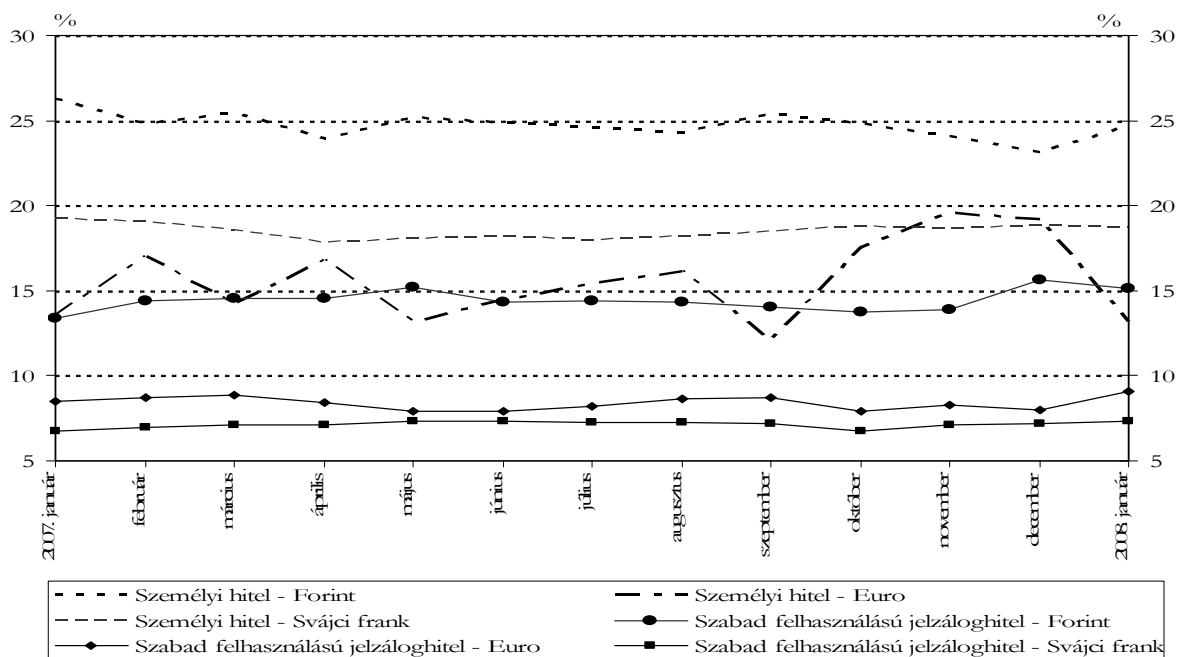
A svájci frankban denominált változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási hitelek átlagos évesített kamatlába 18 bázisponttal 6,47%-ra, átlagos hitelköltség-mutatója pedig 25 bázisponttal 9,03%-ra csökkent. A lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába 4,43%, átlagos hitelköltség mutatója pedig 6,71% volt.

³ A hitelszerződések alatt a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási, lakáscélú és egyéb hitelek szerződésértékét értjük.

⁴ A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák. A gépjárművásárlási hitelek adatait nem közöljük, mert kevés adatszolgáltató adata áll rendelkezésre. A svájci frankban denominált egyéb fogyasztási hitelekről (pl. áruvásárlási hitel) nem gyűjtünk adatokat.

1.4. A háztartási szektor forint, euro és svájci frank hiteleinek összehasonlítása

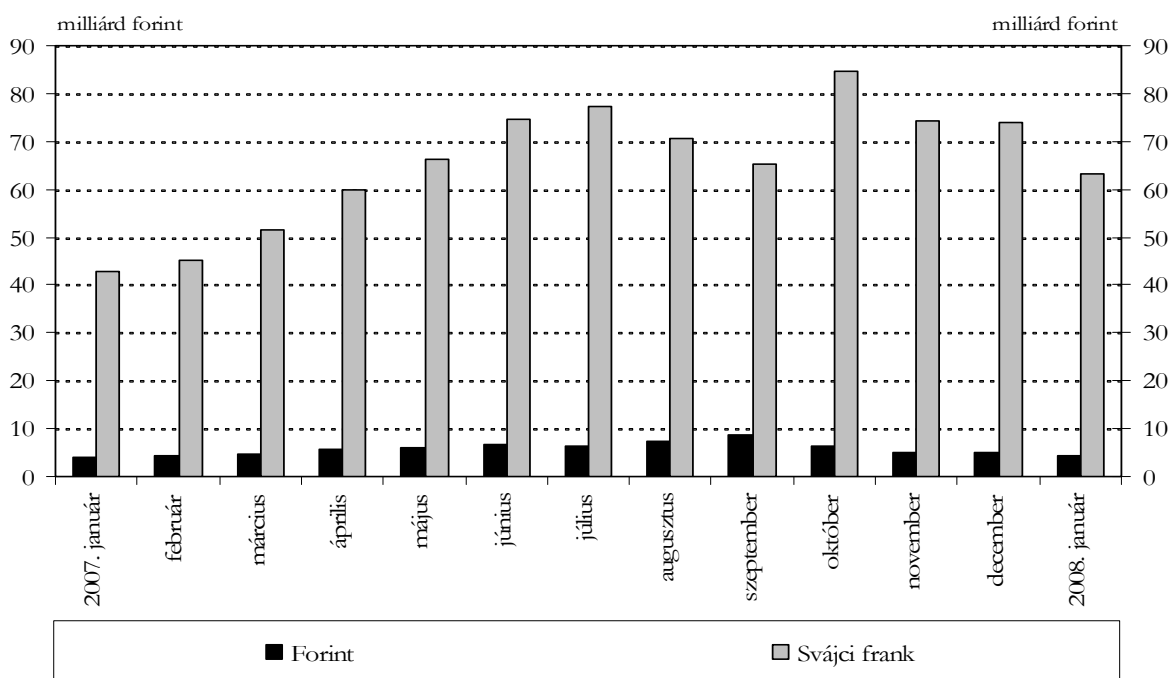
5. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint, euro és svájci frank személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek hitelköltség mutatója

A forintban denominált személyi hitelek átlagos hitelköltség mutatója 152 bázisponttal 24,65%-ra növekedett. Az euro denomináció esetében a hitelek összetételének változása miatt 610 bázisponttal 13,15%-ra csökkent az átlagos hitelköltség mutató. A svájci frank esetében pedig 14 bázisponttal 18,71%-ra csökkent az átlagos hitelköltség mutató.

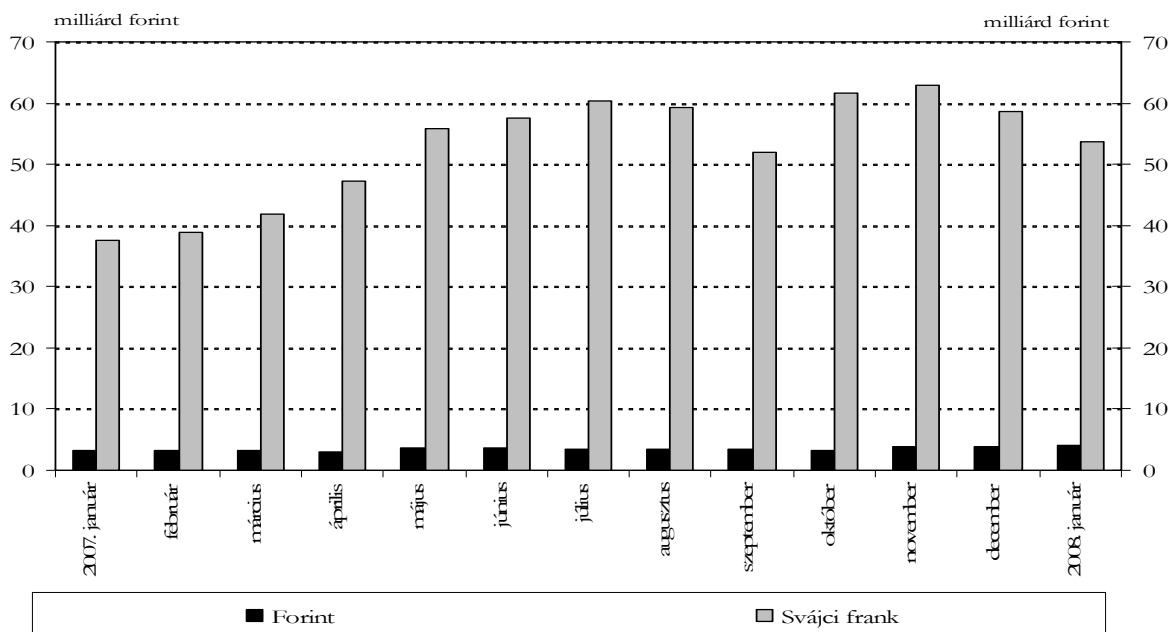
A változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású, forintban denominált szabad felhasználású jelzáloghitelek átlagos hitelköltség mutatója 50 bázisponttal 15,14%-ra csökkent. Az átlagos hitelköltség mutató az euro denomináció esetében 106 bázisponttal 9,06%-ra, a svájci frank denomináció esetében pedig 17 bázisponttal 7,35%-ra nőtt.

6. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek új szerződéseinek értéke

A svájci frank denomináció esetében a fogyasztási hitelek⁵ új szerződéseinek értéke 10,7 milliárd forinttal 63,1 milliárd forintra csökkent.

7. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke

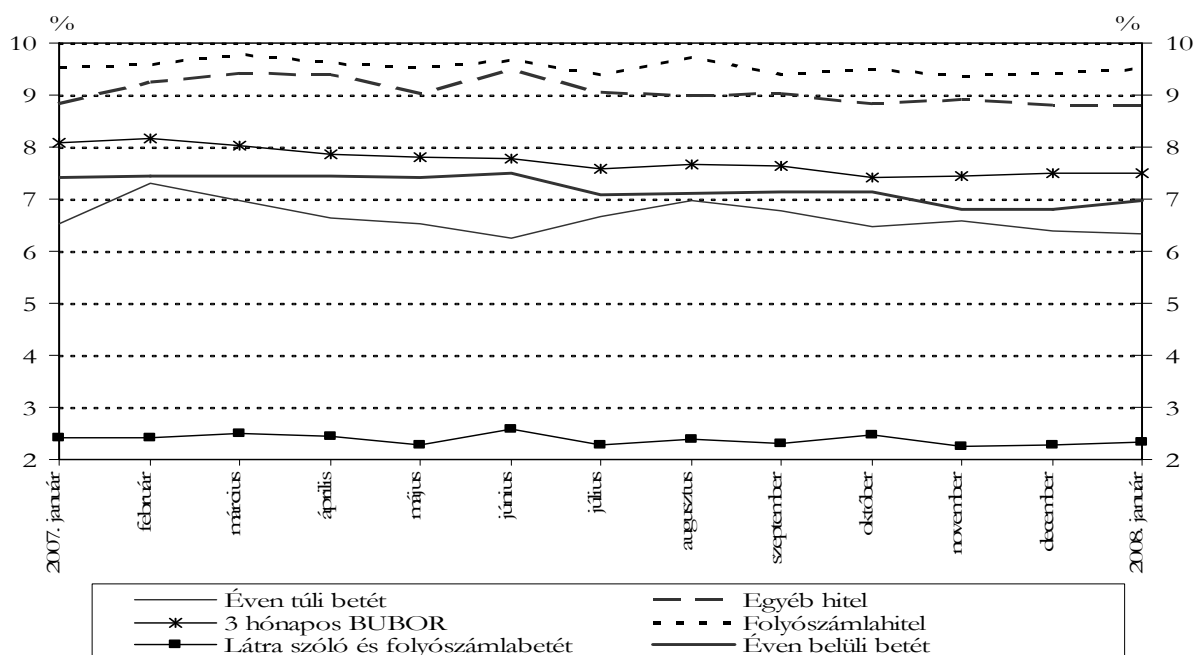

A svájci frankban denominált lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke 53,6 milliárd forintot tett ki, amely 5,0 milliárd forinttal volt alacsonyabb az előző havi értéknél.

2. Nem pénzügyi vállalatok

2.1. A forinthitelek és forintbetétek adatai

8. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött forinthitel- és forintbetét-szerződések havi átlagos kamatlábai és a BUBOR

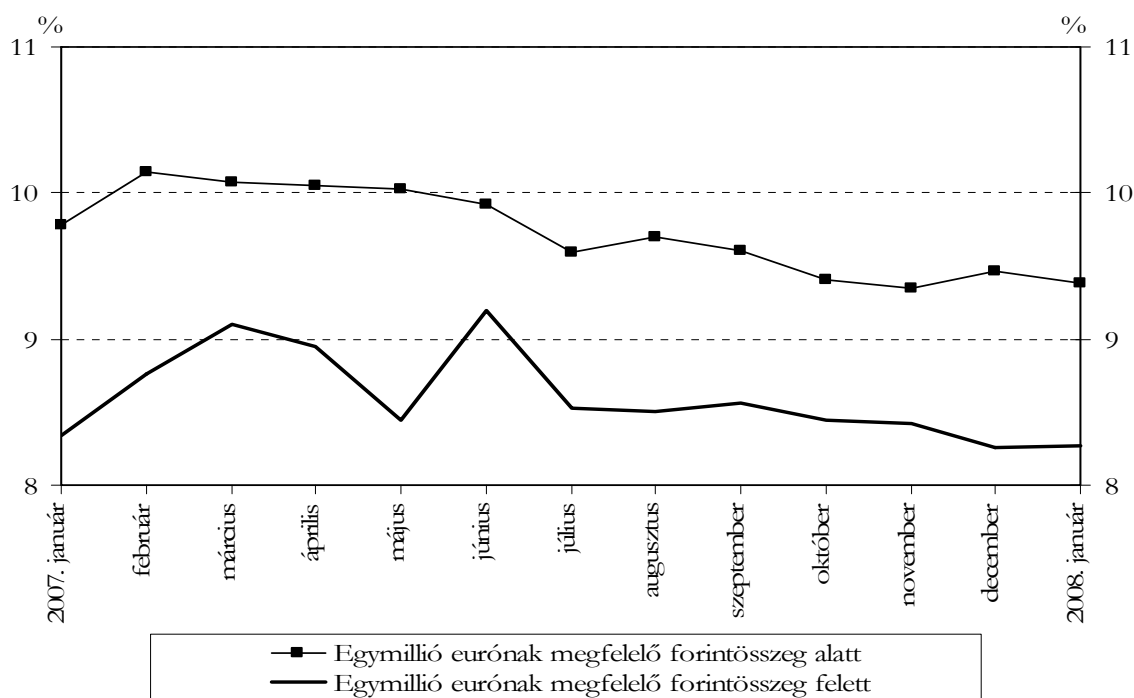

⁵ A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák.

Januárban a nem pénzügyi vállalatok forintban denominált hiteleinek átlagos kamatlábai alig módosultak. A folyószámlahitelek átlagos kamatlába 9,50%-ot, a folyószámlahiteleken kívüli egyéb hiteleké pedig 8,79%-ot tett ki. A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású egyéb hitelek új szerződéseinek értéke 73,3 milliárd forinttal 140,8 milliárd forintra csökkent.

A nem pénzügyi vállalatok betéti kamatlábai sem változtak számottevően. A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 2,32%-ot, az éven belüli lejáratú betéteké 6,97%-ot, az éven túli lejáratúaké pedig 6,33%-ot tett ki. A lekötött betétek új szerződéseinek értéke 1952,1 milliárd forint volt.

9. ábra: A nem pénzügyi vállalatok forinthiteleinek átlagos kamatlába a hitel összege szerint

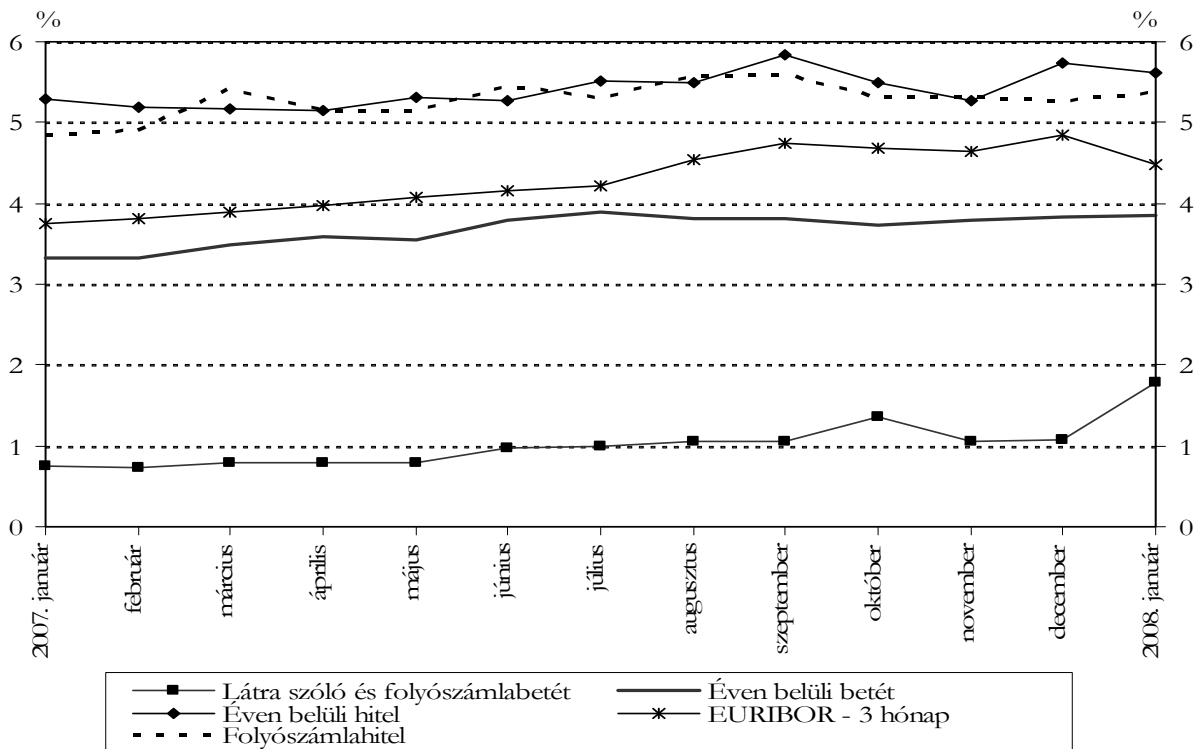

Januárban a folyószámlahiteleken kívüli egyéb hitelek átlagos kamatlába a hitel összege szerinti bontásban alig módosult. A nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott egymillió eurónak megfelelő forintösszeg⁶ alatti nem folyószámla forinthitelek átlagos kamatlába 9,38%-ot, az egymillió eurónak megfelelő forintösszeg feletti hiteleké pedig 8,26%-ot tett ki.

⁶ A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak. A forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon, utólag történik. Az átszámítás azért szükséges, hogy az Európai Központi Bank és az eurozóna országainak adataival összehasonlíthatóvá váljanak a kamatlábak.

2.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

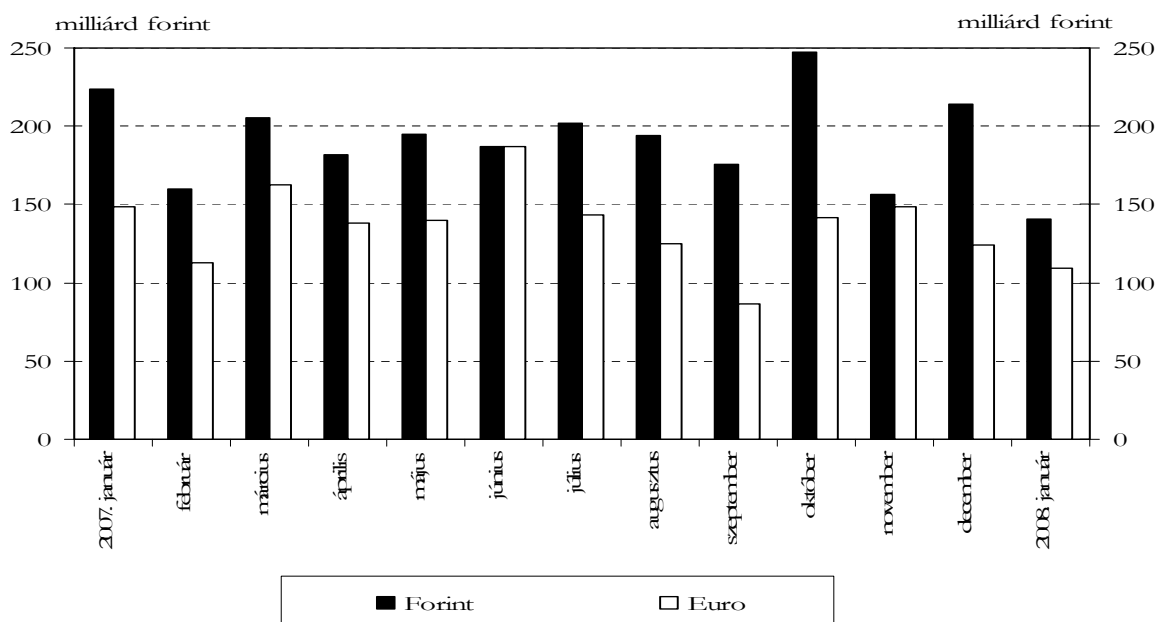
10. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött eurohitel- és eurobetét-szerződések havi átlagos kamatlábai és az EURIBOR

Januárban az euróban denominált folyószámlahitelek átlagos kamatlába 5,38% volt. A folyószámlahiteleken kívüli legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek átlagos kamatlába 5,61%-ot tett ki. A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába a hitelek összetételének változása miatt 71 bázisponttal, 1,78%-ra emelkedett, az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlába pedig 3,85% volt.

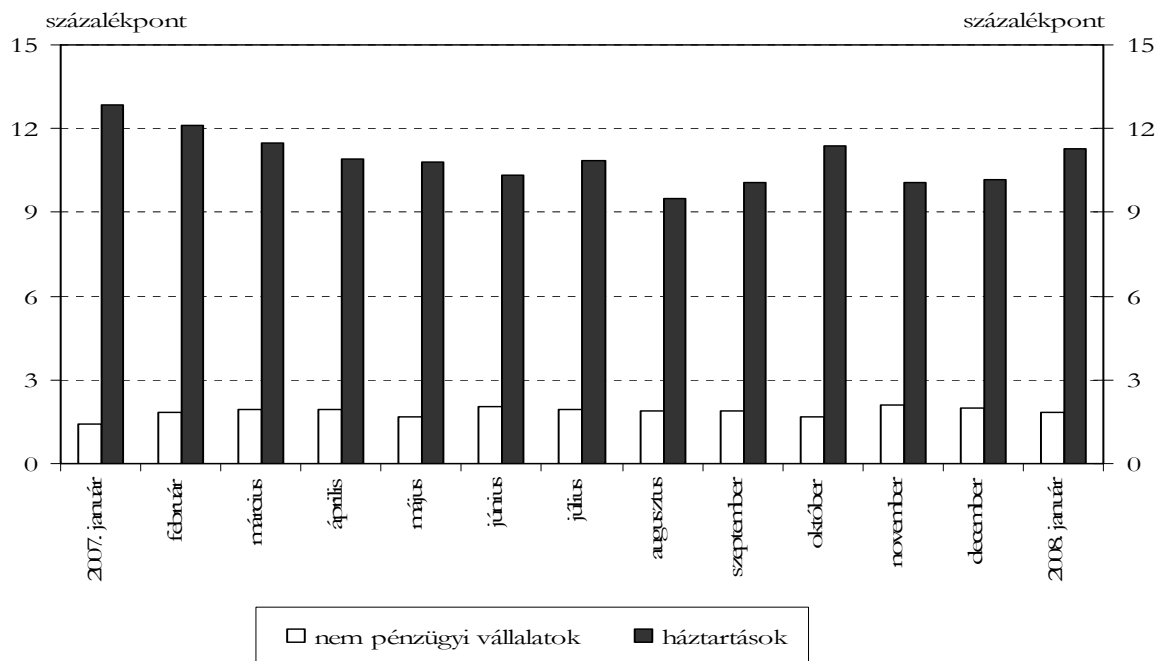
A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású eurohitelek új szerződéseinek értéke 109,5 milliárd forintot tett ki. Az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek új szerződéseinek értéke 716,4 milliárd forint volt.

11. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású hitelszerződések új szerződéseinek értéke

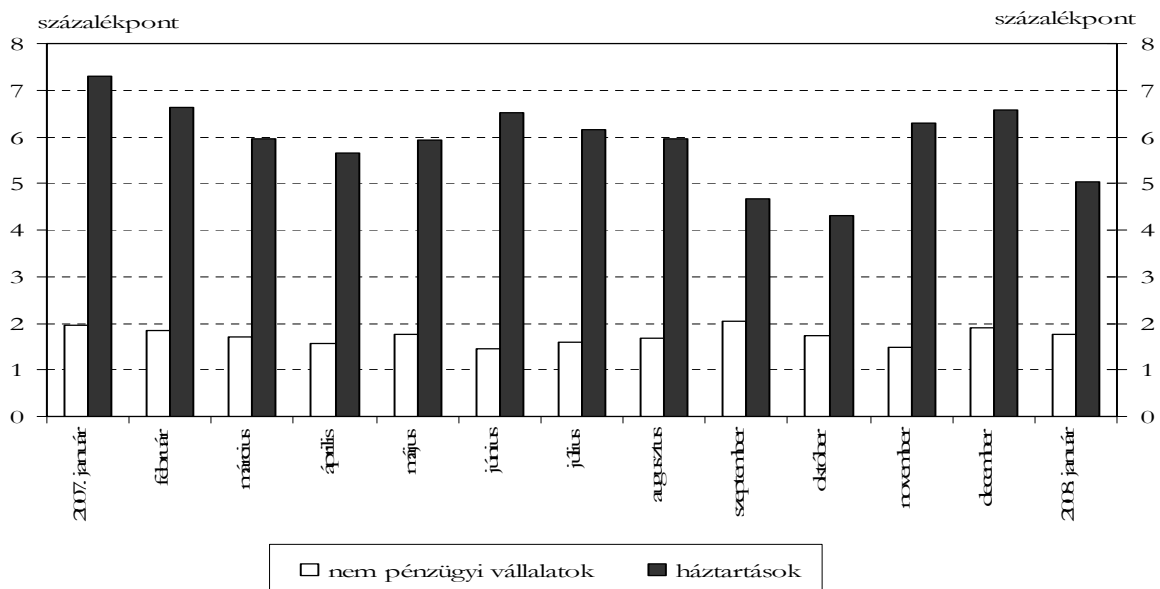
3. A hitel- és betéti kamatlábak különbsége

12. ábra: A forint hitel és forintbetét kamatlábak különbsége

A háztartási szektor esetében a forint fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött forintbetétek átlagkamatlábai közötti különbség januárban 11,30 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok hitelei és betétei között jelentősebb súllyal szereplő éven belüli lejáratok esetén az átlagkamatlábak közötti különbség 1,84 százalékpont volt.

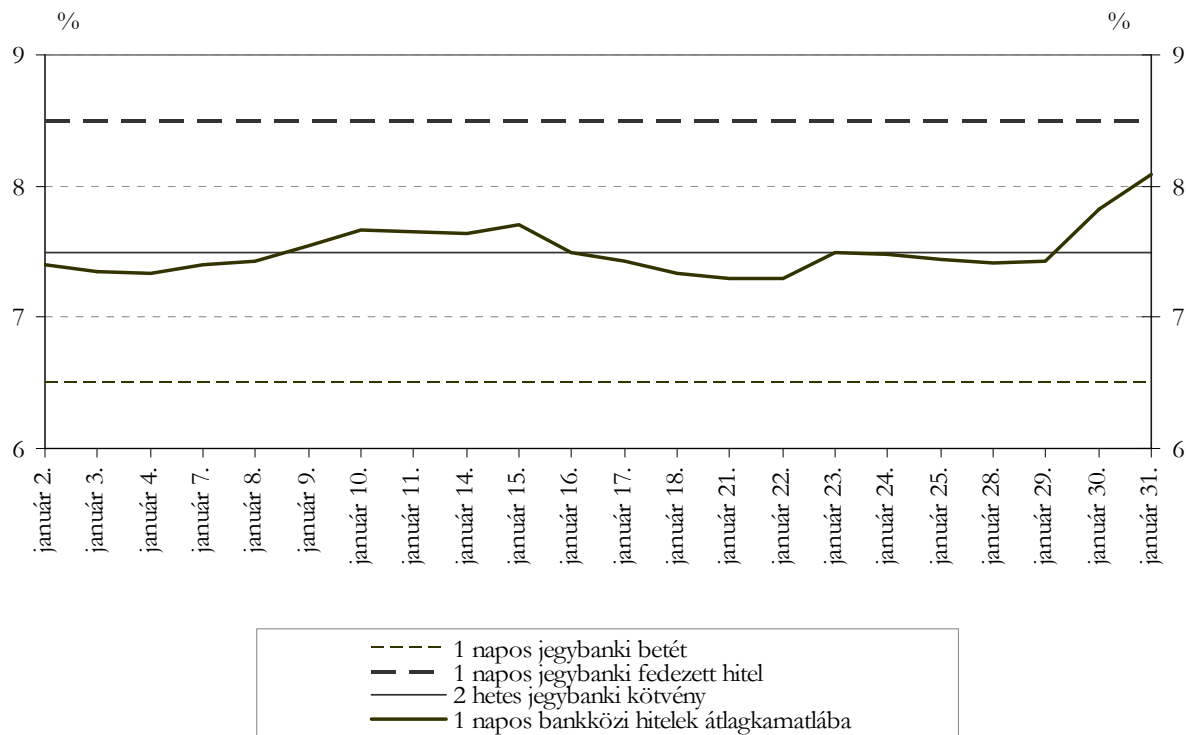
13. ábra: Az euro hitel és eurobetét kamatlábak különbsége

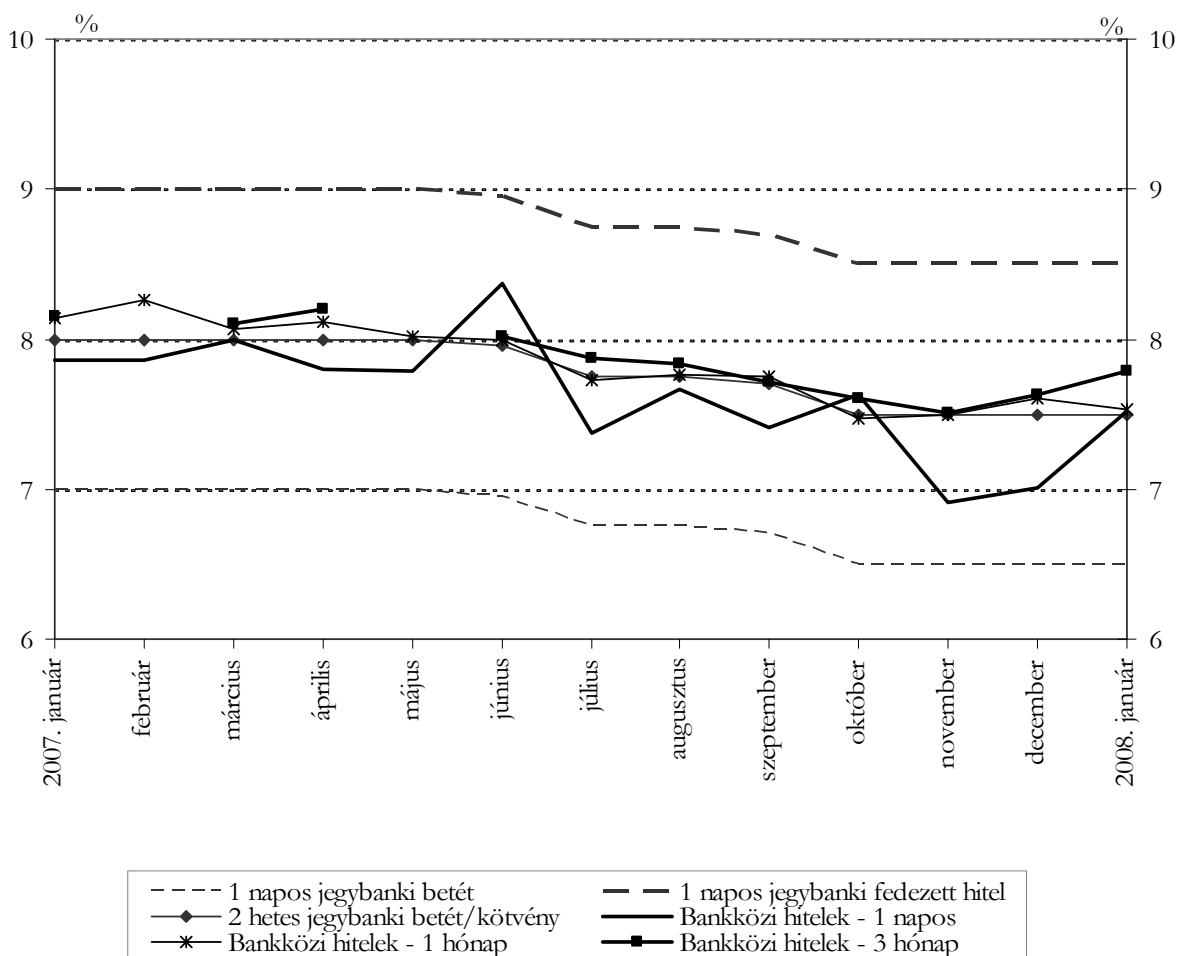
A háztartási szektor esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású, euróban denominált fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek átlagkamatlábai közötti különbség 5,03 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású, euróban denominált hiteleinek és éven belüli lejáratú eurobetéteinek átlagkamatlábai közötti különbség 1,76 százalékpont volt. Az euróban denominált hitelek új szerződéseinek értéke a háztartási szektor esetében az 1%-át sem éri el a három denominációban nyújtott új hitelszerződések értékének.

4. A bankközi fedezetlen forintkihelyezések adatai

14. ábra: A jegybanki kamatlábak és a bankközi forintpiac átlagkamatlábai 2008 januárjában

15. ábra: A bankközi forintpiac és a jegybank átlagkamatlábai

A **bankközi forintpiacon** 2008 januárjában a forgalom 21,5 milliárd forinttal 3023,7 milliárd forintra emelkedett. Az egynapos bankközi hitelek forgalommal súlyozott átlagkamatlába 50 bázisponttal 7,51%-ra emelkedett, az 1 hónapos lejáratúaké 7 bázisponttal 7,53%-ra csökkent, a 3 hónapos lejáratúaké pedig 15 bázisponttal 7,78%-ra emelkedett.

A hónap egyes napjaira vonatkozó bankközi kamatok az MNB naponta közzéteszi a REUTERS oldalakon. Az overnight forint bankközi kihelyezések napi átlagos kamatlába megtalálható az MNB honlapján is:

http://www.mnb.hu/Resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=on_bankkoz_i_adatok

A részletes átlagkamatlábak, valamint a vonatkozási időszakban kötött új szerződések összege, amelyet az MNB az átlagkamatlábak számításához használ, valamint a hó végi állományokkal súlyozott kamatlábak szintén megtalálhatók az MNB honlapján, az alábbi elérési útvonalon:

http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok

IX. Deviza-, pénz és tőkepiac

Budapest, 2008. február 29.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKA

Módszertani megjegyzések

2006. évtől kezdődően az adatszolgáltatói terhek mérséklése céljából mintavételes technikát alkalmaz az adatszolgáltatói kör megállapításánál. A minta kiválasztásának alapjául az adatszolgáltatói populáció homogén rétegekre való felbontása szolgált. Ennek eredményeképpen megváltozott az adatszolgáltatói kör összetétele és csökkent az adatszolgáltatók száma.

Az adatszolgáltatói kör változása az átlagkamatlábak alakulását általában nem befolyásolta, csak azon konstrukciók esetében (pl. 10 éven túli lejáratú lakáscélú hitelek), ahol 2005-ben kevés számú adatszolgáltató jelentett egymástól jelentős mértékben eltérő adatokat. Itt az adatszolgáltatói kör változása felerősítette az összetétel-változás hatását.

A bankközi forintpiaci ügyletek adatai mellett — a sajtóközleményben a hitelintézetek által a nem pénzügyi vállalatokkal (S.11) valamint a háztartásokkal szemben alkalmazott hitel- és betéti kamatlábak; továbbá az ezen szektorok részére nyújtott hitelek, valamint a tőlük elfogadott betétek új szerződéseinek összesített értékei szerepelnek. A kamatstatisztika esetében a „háztartások”-ba a háztartások szektora (S.14) mellett beleértjük a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorát (S.15) is. A hitelintézetek körébe tartoznak a lakástakarékpénztárak is, amelyek alacsony kamatlábú betéteket fogadnak el a háztartási és nem pénzügyi vállalati ügyfelektől, és a piaci szintnél lényegesen alacsonyabb kamatozású — lakáscélú — hiteleket nyújtanak.

A közleményben publikált átlagkamatok képzése többlépcsős folyamat, az aggregálási szinteket a következő táblázat szemlélteti:

Aggregálási (átlagképzési) szintek	Aggregálási (átlagképzési) szint megnevezése	Ki végzi az aggregálást?
4	Adatszolgáltatókra képzett átlagos kamatláb	Magyar Nemzeti Bank
3	Az adatszolgáltató összes termékének átlagos kamatlába (pl. fogyasztási hitel)	adatszolgáltató
2	Egy termék átlagos kamatlába (pl. áruvásárlási hitel)	adatszolgáltató
1	Egyedi szerződés kamatlába	adatszolgáltató

Az átlagos kamatláb változását az egyedi kamatlábak változása és az összetétel megváltozása együttesen okozza. A két tényező közül az átlagkamatlábak változásában jelentősebb szerepet játszó hatást említjük a sajtóközleményben (kamatláb-változás/összetételhatás).

A fenti táblázat mutatja, hogy az MNB-nek jelentett kamatlábak is átlagkamatlábak, tehát az MNB csak az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábakra tudja szétválasztani a kamatláb-változás és az összetétel-változás hatását. A legfelső aggregálási szinten kapott kamatláb-változás tehát csak azt jelenti (amennyiben az MNB nem rendelkezik kiegészítő információval), hogy az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábak módosulása okozta a bankrendszeri szintű átlagkamatláb megváltozását. Az egyes adatszolgáltatóknál az átlagkamatláb azonban szintén változhat összetétel-hatás következtében, vagyis amiatt, hogy a konstrukciók között és/vagy az egyes konstrukciókon belül arányeltolódás van. Az egyes adatszolgáltatóknál történt összetétel-változás illetve a tényleges kamatláb-változás mértékéről az MNB-nek általában nincs információja.

A közleményhez kapcsolódó internetes idősorokban megtalálható a fogyasztási hitelek felhasználási cél szerinti további bontása a következő kategóriákra:

- Személyi hitel
- Gépjármű vásárlási hitel
- Szabad felhasználású jelzáloghitel⁷
- *Áruvásárlási és egyéb hitel*⁸

A közleményben szereplő kamatlábak közötti különbségek kiszámítása kerekítés nélküli adatok alapján történik, ezért a különbségek eltérhetnek a publikált kerekített kamatlábakból számítható különbségektől.

A kamatlábak tendenciájára vonatkozó megállapítások a Demetra Tramo/Seats szezonálisan igazító programból származó trendadatokon alapulnak.

1., 3. ábra

a) A fogyasztási, lakáscélú valamint az egyéb hitelek esetében a közölt átlagos kamatlábak az új szerződésekre, míg a folyószámlahitelek esetében a kamatláb a hó végi állományra vonatkozik, ezért az első három kategóriánál az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábat.

b) Az egyéb hitelek közé tartoznak többek között az egyéni vállalkozók vállalkozási célú hitelei, valamint a nem fogyasztási illetve a nem lakáscélú hitelek.

c) A háztartások fogyasztási és lakáscélú hitelei esetében közöljük a tőketörlesztésen felül adódó összes fizetési kötelezettséget magába foglaló hitelköltség-mutatót is. Az MNB által közölt hitelköltség-mutató számítási szabálya megegyezik a 41/1997. Kormányrendeletben meghatározott teljes hiteldíj mutatóéval, de minden fogyasztási és lakáscélú hitelre kiterjed futamidőtől függetlenül.

d) A lakáscélú hitelek súlyozott átlagkamatlába tartalmazza a piaci kamatozású és az államilag támogatott hitelek adatait. Az államilag támogatott hitelek kamatlába az állami támogatás mértékét is tartalmazza. Az adatszolgáltatók az eszközoldali kamattámogatásos hitelek kamatlábat úgy korrigálják, hogy az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz hozzáadják az állami támogatás mértékét. A forrásoldali kamattámogatásos hitelek esetében a hitelek futamidejéhez legközelebb eső állampapír-piaci referenciahozam és a kapott bankközi forrás kamatlábanak különbségét számítják hozzá az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz. A lakáscélú hitelek kamatlába így függ a pénz- és tőkepiaci hozamok változásától is.

3., 4., 5., 10. ábra

A hitelek új szerződéses adatai esetében 2003. januártól az eredeti lejárat szerinti bontás helyett a kamatfixálás szerinti bontást alkalmazzuk. A kamatfixálás azt jelenti, hogy a hitelszerződésben mennyi időre rögzített előre a kamatláb. A "változó kamatozás vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálás" kategóriába kerül az összes változó kamatozású hitel, valamint a fix kamatozású hiteleknek az a része, ahol a kamatlábat az eredeti szerződésben legfeljebb egy évre rögzítik.

2, 3. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábat az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. A lekötött betéteket az eredeti lejárat alapján soroljuk be az egyes kategóriákba.

4. ábra

Az évesített kamatláb a kamatfizetés gyakoriságát is figyelembe vevő mutató. Amennyiben csak évente egyszer lenne kamatfizetés, az évesített kamatláb megegyezne a szerződéses kamatlábbal. A hitel- és betétszerződések többségénél azonban egy évnél gyakrabban van kamatfizetés, ezért az évesített kamatláb kismértékben meghaladja a szerződéses kamatlábat. Amennyiben a

⁷ A forint, euro és svájci frank esetében is 2005. januártól gyűjtünk adatot a szabad felhasználású jelzáloghitelekről.

⁸ Csak a forint áruvásárlási és egyéb fogyasztási hitelekre gyűjtünk adatot.

kamatfizetés egy évnél ritkábban lenne, az évesített kamatláb alacsonyabb lenne a szerződéses kamatlábnál.

Például egy 10%-os éves kamatlábból számított évesített kamatláb havi rendszeres kamatfizetés esetében 10,5%, féléves kamatfizetés esetében pedig 10,3%.

8, 10. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábát az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. Ezért a folyószámlahiteleken kívüli hiteleknél az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábát.

9. ábra

Az egyedi hitelek forintösszegének átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon történik. A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak, ezért az egyébként forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása történik euróra.

15. ábra

A jegybanki alapkamatláb 2007. január 9-étől a kéthetes futamidejű MNB-kötvények hozamával egyezik meg, mivel az MNB ettől az időponttól megszüntette a kéthetes lejáratú jegybanki betét elfogadását, és helyette irányadó eszközként kéthetes futamidejű MNB-kötvényeket bocsát ki.